

Mimer Akademien ekonomisk förening

Rektorn vid Freinetskolan Mimer

Beslut för grundskola

efter riktad tillsyn av Freinetskolan Mimer
i Norrtälje kommun

Tillsyn i Freinetskolan Mimer

Skolinspektionen genomför en riktad tillsyn av bedömning och betygssättning under hösten och vintern 2012. Vid den riktade tillsynen besöker Skolinspektionen Freinetskolan Mimer i Norrtälje kommun.

Freinetskolan Mimer besöktes av Skolinspektionen den 6 december 2012.

Fakta om skolan

Freinetskolan Mimer är en fristående grundskola som omfattar förskoleklass och årskurserna 1-9. Skolarbetet sker till stora delar ämnesövergripande i större temaområden. Vid tiden för tillsynsbesöket går 181 elever i skolan. Skolan har fem arbetslag som leds av var sin arbetslagsledare. Rektorn utgör tillsammans med arbetslagsledarna skolans ledningsgrupp. Sammanlagt undervisar nio lärare i ämnena engelska, matematik och svenska i skolan. Två av dessa arbetar i årskurs 7-9, en i matematik och en i svenska och engelska.

Skolinspektionens omrättning av nationella prov

Skolinspektionen har rättat om 2011 års nationella ämnesprov i svenska för årskurs 9 i Freinetskolan Mimer. För delprov A, *Att läsa och förstå*, rättades totalt 13 prov om. Av dessa avvek nio prov negativt från ursprungs rättningen. Det vill säga, Skolinspektionen tilldelade nio prov ett lägre betyg än ursprungs rättaren gjorde. Inget av de omrättade proven fick ett högre betyg än vid ursprungs rättningen när de rättades om. Av de omrättade proven fick fyra prov samma betyg som vid ursprungs rättningen.

För delprov C, *Skrivuppgifter*, rättades totalt 17 prov om. Av dessa avvek 13 prov negativt från ursprungs rättningen. Det vill säga, Skolinspektionen tilldelade 13 av proven ett lägre betyg än ursprungs rättaren gjorde. Inget av de omrättade proven fick ett högre betyg än vid ursprungs rättningen när de rättades om. Av de omrättade proven fick fyra prov samma betyg som vid ursprungs rättningen.

Relationen mellan nationella ämnesprov och slutbetyg

Relationen mellan nationella ämnesprov och slutbetyg i Freinetskolan Mimer skola redovisas i sin helhet på Skolverkets webbplats för information om skolornas kvalitetsarbete och resultat, <http://sir.is.skolverket.se/>.

Av nationell statistik angående relationen mellan nationella prov och slutbetyg i årskurs 9 läsåret 2011/2012 framgår att 90 procent av eleverna fick samma slutbetyg som provbetyg i ämnet svenska. Fem procent av eleverna hade ett högre slutbetyg än provbetyg. Det är lägre än för riket där 14,6 procent av eleverna fick ett högre slutbetyg jämfört med provbetyget. I jämförelse med läsåret 2010/2011 har andelen elever med ett högre slutbetyg än provbetyg ökat något. Året 2010/2011 fick inga elever ett högre slutbetyg än provbetyg i svenska. För riket var motsvarande siffra 15,9 procent.

I matematik saknas uppgifter om relationen mellan provbetyg och slutbetyg för läsåret 2011/2012. Året innan, 2010/2011, fick 15 procent av eleverna ett högre slutbetyg än provbetyg. För riket var motsvarande siffra 27,4 procent. Det är en minskning från läsåret innan (2009/2010), då 45 procent av eleverna fick ett högre slutbetyg än provbetyg i matematik. För riket var motsvarande siffra 27,4 procent.

Av den nationella statistiken för läsåret 2011/2012 framgår att alla elever, 100 procent, fick samma slutbetyg som provbetyg i engelska. Det kan jämföras med riket som helhet där 86,2 av eleverna fick samma slutbetyg som provbetyg. Av statistiken för genomsnittet i riket framgår att 7,8 procent av eleverna fick ett högre slutbetyg än provbetyg och 6,1 procent av eleverna fick ett lägre slutbetyg än provbetyg i engelska samma år. Läsåret 2010/2011 fick tio procent av eleverna i Freinetskolan Mimer ett högre slutbetyg än provbetyg i engelska. För riket som helhet var motsvarande siffra 7,1 procent. Inga elever fick samma år ett lägre slutbetyg än provbetyg i engelska. För riket som helhet var andelen elever som fick ett lägre slutbetyg än provbetyg åtta procent.

Helhetsbedömning

Skolinspektionen har granskat hur Freinetskolan Mimer arbetar för en likvärdig och rättvis bedömning och betygssättning. Tillsynen har visat att detta arbete behöver förbättras. I den riktade tillsynen har Skolinspektionen följt den process kring bedömning och betygssättning som skollagen åsyftar, närmare bestämt *att planera för bedömning, att bedöma och sätta betyg samt att följa upp bedömningen och betygssättningen*. Av utredningen framgår att skolan behöver förbättra sitt arbete inom två av processens delområden.

Tillsynen visar att lärarnas samverkan kring bedömning och betygssättning inom skolan kan förbättras, både när det gäller den bedömning av elevernas prestationer som sker i vardagen och i samband med de nationella proven.

Freinetskolan Mimer behöver även förbättra sitt arbete med att följa upp bedömning och betygssättning. Tillsynen har visat att diskussioner förs om betyg

och bedömning på individnivå, men utan att någon djupare analys görs av exempelvis skillnader mellan provbetyg och slutbetyg på skol- och gruppnivå. Analyser och diskussioner kring likvärdig betygssättning görs inte på ett strukturerat och medvetet sätt vilket innebär att rektorn saknar underlag för att kunna bedöma huruvida betygssättningen i Freinetskolan Mimer är likvärdig.

Det finns dock hos både rektorn och lärarna en medvetenhet om utmaningarna kring bedömning och betygssättning liksom en vilja till förbättring och utveckling. Av tillsynen framkommer att skolan satsat mycket på att kompetensutveckla lärarna inom området bedömning och betygssättning. Skolan har väl utvecklade rutiner för formativ bedömning och lärarna förvissar sig om att eleverna har kunskap om och kan arbeta utifrån de kunskapskrav som anges i läroplanen. Vidare har skolan inlett ett samarbete med en skola i samma kommun i syfte att utveckla möjligheterna till sambedömning och bättre likvärdighet. Freinetskolan Mimer uppfyller dock inte de krav som författningarna ställer på arbetet för en likvärdig bedömning och betygssättning. Rektorn och lärarna behöver fortsätta arbeta med att försäkra sig om att bedömning och betygssättning av elevernas kunskaper blir så likvärdig och rättvis som möjligt.

Skolinspektionens ingripande

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) huvudmannen för Freinetskolan Mimer att vidta nedanstående åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna **ska senast den 18 mars 2013** redovisas för Skolinspektionen.

Bedöma och sätta betyg

Bedömning

Huvudmannen för Freinetskolan Mimer måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet med att bedöma och sätta betyg.

- Se till att läraren samverkar med andra lärare i arbetet med att nå utbildningsmålen.
- Att rektorn ser till att skapa förutsättningar för lärarnas arbete med likvärdig bedömning och betygssättning.

Motivering

Av läroplanen framgår att lärarna ska samverka med andra lärare i arbetet med att nå utbildningsmålen. Av skollagen framgår att rektorn ska se till att betyg sätts i enlighet med författningarna.

Enligt rektorn är Freinetskolan Mimer en liten skola med få lärare. Lärarna strävar efter att hjälpas åt i bedömningen av elevernas prestationer, vilket även underlättas av skolans fokusering på ämnesövergripande temaarbeten och formativ bedömning. Lärarna uppger i intervjun att de är vana vid formativ bedömning av elevernas kunskaper och har gott stöd av varandra, oavsett ämneskompetens. Mycket av diskussionerna kring bedömning av elevernas prestationer sker dock enligt lärarna på en övergripande generell nivå. Lärarna medger att det kan vara svårt att vara ensam lärare i ett ämne, även om viss samverkan sker med ämneskollegor i de lägre årskurserna.

Av tillsynen framgår att det finns en lärare som undervisar i matematik och en lärare som undervisar i svenska och engelska i årskurs 7-9. Därmed har de inte någon möjlighet att diskutera bedömning och betygssättning av sina elever med ämneskollegor. Rektorn uppger att det är ett prioriterat område att utveckla arbetet så att lärare som är ensamma i sina ämnen har andra lärare med samma ämneskompetens att regelbundet diskutera betygssättning och bedömning med. Det gäller exempelvis i samband med de nationella proven. Av intervjuerna med lärarna och rektorn framkommer att lärarna i Freinetskolan Mimer rättar sina egna nationella prov. Det kommer enligt rektorn att förändras när lärarna i den andra freinetskolan i kommunen nästa år får elever i årskurs 9 och då kan arbeta tillsammans med lärarna i Mimer kring bedömning av de nationella proven. Skolinspektionens omrättning av delprov A och delprov C i svenska läsåret 2010/2011 visar på en negativ avvikelse i merparten av de prov som rättades om.

Av intervjun framgår vidare att det finns rutiner för strukturerade möten kring betygssättning och bedömning både inom skolan och tillsammans med lärarna i en annan freinetskola, Freinetskolan Hugin, som ligger i samma kommun. Varje år har lärarna i Mimer och Hugin strukturerade möten där de tillsammans arbetar med sambedömning och ämnesutveckling. Förutom dessa möten träffas lärarna i Mimer varje hösttermin i sina ämneslag och arbetar med ämnesutveckling, där betyg och bedömning ingår som en del i arbetet.

Sammanfattningsvis visar tillsynen att det finns brister i att bedöma och betygssätta eleverna i Freinetskolan Mimer. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen för Freinetskolan Mimer föreläggs att avhjälpa bristerna.

Författning

2 kap. 10 § och 3 kap. 14 § skollagen, Lgr11 2.1 Kunskaper.

Följa upp bedömning och betygssättning**Bedömning**

Huvudmannen för Freinetskolan Mimer måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet med att följa upp bedömning och betygssättning.

- Att rektorn ansvarar för att det bedrivs ett kvalitetsarbete som består i planering, uppföljning och utveckling av utbildningen.

Motivering

Enligt skollagen ska varje skolenhet systematiskt och kontinuerligt planera, följa upp och utveckla utbildningen. Inriktningen på det systematiska kvalitetsarbetet ska vara att de mål som finns för utbildningen i skollagen och övriga föreskrifter uppfylls. Av skollagen framgår också att rektorn ska se till att betyg sätts i enlighet med författningarna.

Enligt rektorn och lärarna följer man upp elevernas resultat på individnivå. Vid eventuella avvikelser mot uppsatta eller förväntade mål diskuterar rektorn och lärarna gemensamt och försöker finna möjliga förklaringar till avvikelserna. Som en del i uppföljningen använder sig skolan bland annat av elever som gått vidare till gymnasiet och som får återkoppla till skolan vad som behöver utvecklas för att förbereda eleverna för gymnasiestudier. Exempelvis har rektorn och lärarna bestämt sig för att använda summativa prov i större utsträckning som ett resultat av en sådan återkoppling.

Av intervjuerna med rektorn och lärarna framgår vidare att någon analys på grupp- eller skolnivå av exempelvis skillnader mellan provbetyg och slutbetyg inte görs regelbundet. Lärarna menar att de anser att det är svårt att analysera relationen mellan provbetyg och elevernas slutbetyg. Enligt rektorn är detta ett utvecklingsområde där skolan behöver utveckla en bättre och tydligare struktur.

Av Skolverkets nationella statistik framgår att resultaten på de nationella ämnesproven varierat mellan olika år i jämförelse med resultatet för riket. Någon djupare analys av vad skillnaderna kan bero på har inte gjorts. Inte heller har rektorn analyserat huruvida avvikelserna mellan provbetyg och slutbetyg är systematiska. Därmed finns få möjligheter att få syn på tids- eller skolspecifika faktorer som kan påverka likvärdigheten i betygssättningen. Exempel på sådana faktorer kan vara lärarnas syn på betydelsen av de nationella proven för slutbetygen, lokal bedömningskultur eller undervisningens genomförande.

Skolinspektionen har inför tillsynen efterfrågat dokumentation kring skolans kvalitetsarbete som rör bedömning och betygssättning. I denna dokumentation

framgår inget som visar hur rektorn systematiskt följer upp att betygssättningen i skolan är likvärdig. Därmed saknar rektorn viktiga underlag för förbättringar av verksamheten, vilket i sin tur innebär att rektorn inte kan ta det ansvar för en likvärdig och rättvis betygssättning på det sätt som författningarna kräver.

Skolinspektionen vill betona rektorns ansvar för att se till att resultat och betygssättning följs upp så att insatser kan vidtas för att garantera en likvärdig bedömning och betygssättning. Varje lärare har också ansvar för att analysera och följa upp likvärdigheten i den egna betygssättningen.

Sammanfattningsvis visar tillsynen att det finns brister i uppföljningen av bedömning och betygssättning. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen för Freinetskolan Mimer föreläggs att avhjälpa bristen.

Författning

3 kap. 14 § och 4 kap. 4, 5 §§ skollagen, Lgr11 2.8 Rektors ansvar.

På Skolinspektionens vägnar

Anna Rydin
Enhetschef

Eva Lantéli
Föredragande

Bilaga:

Bilaga 1 Allmänt om den riktade tillsynen

Allmänt om den riktade tillsynen

Skolinspektionen har, på regeringens uppdrag (regeringsbeslut U2011/6544/GV), i uppgift att årligen genomföra en viss central rättning av nationella prov inom grundskolan och gymnasieskolan. Syftet med en central rättning av nationella prov är främst att stödja en likvärdig bedömning och betygssättning av proven över landet. I uppdraget ingår också att "utifrån indikationer på betydande avvikelser när det gäller dels rättning av nationella prov, dels betygssättning på nationella prov och i ämnen och kurser, vidta lämpliga åtgärder inom ramen för sin tillsynsverksamhet."

Den riktade tillsynen av området bedömning och betygssättning är en del av detta uppdrag. Under vårterminen 2012 genomförde Skolinspektionen en omrättning av nationella prov från 2011. I anslutning till omrättningen gör Skolinspektionen under hösten och vintern 2012/2013 en riktad tillsyn av de skolor som uppvisar de största avvikelserna mellan skolans rättning och Skolinspektionens omrättning. Tillsynen fokuserar på huruvida skolan arbetar i enlighet med författningarna vad gäller en likvärdig och rättvis bedömning och betygssättning.

Tillsynen omfattar 20 skolor, varav tio är grundskolor och tio gymnasieskolor. Varje skola får efter tillsynsbesöket ett beslut där iakttagelser och bedömningar som rör den granskade skolan redovisas. I grundskolan ingår ämnen engelska och svenska i tillsynen. Inom gymnasieskolan granskas kurser i engelska, matematik och svenska. Resultaten från samtliga skolbeslut kommer att sammanfattas i en övergripande rapport som publiceras i slutet av februari 2013.

Skolinspektionens granskning avser inte att ge en heltäckande bild av tillståndet i skolan. Granskningen fokuserar istället på i vilken utsträckning skolan, vid det aktuella granskningstillfället, avviker från de krav och förväntningar inom det granskade området som uttrycks i skollag, läroplaner och övriga skolförfattningar. Beskrivningarna och bedömningarna i besluten grundas på de dokument som skolorna lämnat samt på de iakttagelser och intervjuer som genomförts vid besök i verksamheten. Även annan information från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts.

Resultatet från omrättningen redovisas som negativ och positiv avvikelse. Negativ avvikelse innebär att omrättaren bedömer att elevens svar motsvarar ett lägre betyg än vad ursprungs rättaren har bedömt. Positiv avvikelse innebär att

omrättaren bedömer att elevens svar motsvarar ett högre betyg än vad ursprungs rättaren har bedömt.

Den frågeställning som ska besvaras är följande:

- Arbetar skolan för en likvärdig betygssättning?